

Mijn troostende ik Niet hier, wel dichtbij

Mijn troostende ik. Kwetsbaarheid en kracht van rouwende jongeren. Riet Fiddelaers-Jaspers. Ten Have, 2005 (2e druk). ISBN 978 90 435 0805 6

In het woord vooraf is het aansprekende gedicht "Mama" van Johanna Kruit geplaatst. De inleiding bevat 2 zeer verschillende, persoonlijke verhalen van jongeren die met dood in hun directe omgeving te maken kregen. Sabine van 15 verloor haar vader door een hartinfarct, terwijl hij op vakantie was. Marieke verloor op 12-jarige leeftijd haar broertje

Riet Fiddelaers-Jaspers promoveerde in 2003 op het thema rouw bij jongeren. Zij heeft haar proefschrift verwerkt tot een prima te lezen boek. Er zijn veel boeken over rouw te koop, maar over deze specifieke doelgroep, van 12 tot 20 jaar, is nog weinig geschreven. In het boek staan uitspraken van jongeren, niet één verhaal is verzonden. Veel citaten komen van de website: "In de wolken" waar jongeren met elkaar chatten over hun dagelijkse leven met verlies en elkaar tips geven. Pubers verwerken dood op hun eigen manier. Ze willen niet teveel opvallen, maar ook niet vergeten worden.

Fiddelaers-Jaspers maakt onderscheid tussen de oude kijk op rouw, zoals verwoordt in het bekende model van Kübler-Ross die inmiddels nauwelijks meer ter discussie staat, maar die wel rouwsluiers veroorzaakt, namelijk niet één rouwproces verloopt gelijk aan de ander. Het nadeel van dit standaardmodel is dat rouwende jongeren die niet volgens dit model rouwen als afwijkend gezien worden.

Fiddelaers benadrukt dat rouw in het algemeen gezien moet worden als een spelbreker in de ontwikkelingsvoortgang van jongeren, omdat door het verlies de omgeving niet meer veilig is, de jongere zijn eigen gevoelens niet meer kan vertrouwen en hij gestimuleerd wordt om sneller volwassen te worden dan normaal, omdat de vanzelfsprekendheid dat er na elke dag weer een nieuwe dag zal komen verdwenen is.

Dit boek is zeker een aanrader voor iedereen die met jongeren werkt. Het heeft mij op nieuwe gedachten gebracht. (Elly Bos docent speciaal onderwijs)

Niet hier, wel dichtbij. Kwartetspel om kinderen spelenderwijs in aanraking te brengen met de dood. Larissa van der Molen. Praktijk De Troostboom, 2009 ISBN 978 90 814 3951 0

"Een waardevol instrument voor bijna dagelijks gebruik" "Waarom gaan mensen dood? Als ik nou heel, heel erg hard mijn best doe, kan mama dan weer levend worden? Heeft oma het niet koud op het kerkhof? Over de dood stelt iedereen zich vragen. Maar hoe ga je om met de vragen van een kind? Hoewel doodgaan bij het leven hoort, blijft het voor velen een moeilijk onderwerp van gesprek. Het kaartspel Niet hier, wel dichtbij helpt bij het bespreekbaar maken van sterven, de dood en alles daar omheen. Het kaartspel bevat prachtige foto's, teksten en tekeningen. Het spelen van het spel kan bijvoorbeeld een goede voorbereiding zijn op een aankomend verlies. Maar het spel kan er ook makkelijk bij gepakt worden als kinderen algemene vragen hebben over doodgaan.

Het bijgesloten informatieboekje geeft naast de spelregels en achtergrondinformatie, een heldere uitleg over het rouwproces en de verschillen in rouwen per leeftijdsfase. Op deze laagdrempelige manier kun je een kind uitnodigen om te spreken over het verlies en de emoties die erbij horen.

Een kind worstelde erg met de vraag waarom Theo (de parkiet) is overleden en waar hij nu naartoe is gegaan. Deze vragen kon ik door het spel makkelijker uitleggen. Het kind concludeerde aan het einde van het gesprek zelf: "Nou, dan is Theo nu in de poezen-vogelhemel, want poes Karel is ook dood."

We willen kinderen graag behoeden voor de dood, maar helaas is dat onmogelijk. Kinderen moeten de ruimte krijgen om over de doden te spreken en te denken. Dit spel is een creatief hulpmiddel om kinderen uit te nodigen om te spreken over de dood, het verlies en het verdriet. (Hester Eijgel Jeugdhulpverlener)